

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

12.08.2021 №9405/18.р. 1/4-21

Полтавська обласна рада
вул. Соборності, 45,
м. Полтава, Полтавська область,
36000

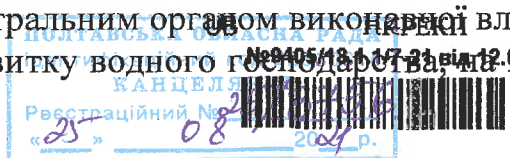
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула лист Полтавської обласної ради від 12.07.2021 № 01-19/1765, надісланий листом Секретаріату Кабінету Міністрів України від 16.07.2021 № 23173/0/2-21, та в межах компетенції повідомляє.

Положеннями статті 19 Конституції України визначено, що органи державної влади та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Правовий статус НКРЕКП, її завдання, функції, повноваження та порядок їх здійснення визначені Законом України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП). Згідно з положеннями пункту 14 частини першої статті 17 Закону про НКРЕКП для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг НКРЕКП надає роз'яснення з питань застосування нормативно-правових актів НКРЕКП.

Щодо рішень Полтавської обласної ради від 06.07.2021 № 247 та № 248 (стосовно понаднормового підвищення рівня води у Кременчуцькому водосховищі, викликаного діяльністю Приватного акціонерного товариства «Укргідроенерго» та фінансування берегоукріплювальних робіт на Кременчуцькому водосховищі).

Згідно з вимогами статей 76 та 78 Водного кодексу України робота водогосподарських систем (водосховищ, каналів та інших зв'язаних між собою водних об'єктів) регулюється шляхом встановлення відповідних режимів для кожного водного об'єкта системи з урахуванням прогнозу водності. Режими роботи цих систем встановлюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, на підставі

правил експлуатації водних об'єктів з урахуванням екологічних вимог та інтересів всіх водокористувачів. Підприємства, установи та організації, які експлуатують водопідпірні, водопропускні, водозахисні або водозабірні споруди водогосподарських систем, зобов'язані дотримуватися встановлених режимів їх роботи та правил експлуатації.

Відповідно до Положення про Державне агентство водних ресурсів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 року № 393, Державне агентство водних ресурсів України (далі – Держводагентство) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів і який реалізує державну політику у сфері розвитку водного господарства, управління, використання та відтворення поверхневих водних ресурсів.

Основними завданнями Держводагентства є, зокрема, розроблення та встановлення режимів роботи водосховищ комплексного призначення, водогосподарських систем і каналів, затвердження правил їх експлуатації; контроль за дотриманням режимів роботи водосховищ, водогосподарських систем.

Ураховуючи зазначене, врегулювання питання збалансування інтересів усіх водокористувачів під час встановлення режимів роботи Кременчуцького водосховища належить до повноважень Держводагентства, Міндовкілля та Кабінету Міністрів України.

Звертаємо увагу, що відповідно до протоколу засідання Міжвідомчої комісії по узгодженню режимів роботи дніпровських водосховищ на липень 2021 року по Кременчуцькому водосховищу затверджено режим роботи, відповідно до якого станом на 01 серпня рівень води у водосховищі має бути в межах 80,8 – 80,7 м БС, що перевищує зазначену у зверненні депутатів величину (80,5 м), до якої просять обмежити рівень води у водосховищі з метою сприяння запобіганню шкідливій дії води у весняно-літній період на береги водосховища під час несприятливих погодних умов.

Також, за інформацією Українського гідрометеорологічного центру Державної служби України з надзвичайних ситуацій, за останні роки в басейні Дніпра спостерігається складна гідрологічна ситуація, приплив води до водосховищ дніпровського каскаду є одним із найменших за період інструментальних спостережень. Показники близькі до критеріїв маловоддя, що призводить до погіршення екологічної ситуації та якості води в річках. Відповідно до Оцінки водності основних річок України за 15 днів липня 2021 року (https://meteo.gov.ua/ua/33345/hydrology/hydr_vodopillya/) на переважній частині України середня за 15 днів водність річок була меншою за норму.

Відповідно до інформації, наведеної у зверненні депутатів, роботи з укріплення берегів виконуються несвоєчасно та недостатніми темпами у зв'язку з недостатнім обсягом фінансування. Таким чином, руйнування берегів Кременчуцького водосховища відбувається не через режими його роботи (які затверджуються щомісяця Держводагентством згідно з пропозиціями учасників Міжвідомчої комісії по узгодженню режимів роботи дніпровських водосховищ

відповідно до Правил експлуатації водосховищ Дніпровського каскаду), а через відсутність належного фінансування для проведення таких робіт.

Згідно зі статтею 3 Закону про НКРЕКП Регулятор здійснює державне регулювання, зокрема, шляхом нормативно-правового регулювання у випадках, коли відповідні повноваження надані Регулятору законом.

На сьогодні проекти нормативно-правових актів щодо фінансування берегоукріплювальних робіт на Кременчуцькому водосховищі до НКРЕКП не надходили.

Щодо рішення Полтавської обласної ради від 06.07.2021 № 251 (стосовно вжиття заходів по зменшенню вартості природного газу для підприємств теплокомуненерго з метою зниження вартості теплової енергії).

Щодо зростання вартості природного газу.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон) ринок природного газу функціонує на засадах вільної добросовісної конкуренції, крім діяльності суб'єктів природних монополій, та за принципами, зокрема, вільної торгівлі природним газом та рівності суб'єктів ринку природного газу незалежно від держави, згідно із законодавством якої вони створені; вільного вибору постачальника природного газу; невтручання держави у функціонування ринку природного газу, крім випадків, коли це необхідно для усунення вад ринку або забезпечення інших загальносуспільних інтересів, за умови, що таке втручання здійснюється у мінімально достатній спосіб.

Закон передбачає, з одного боку, державне регулювання монопольних ринків (транспортування, розподіл, зберігання природного газу), з іншого – розвиток вільної добросовісної конкуренції на товарному ринку природного газу. Тобто на оптовому і роздрібному ринках природного газу має діяти принцип вільного ціноутворення (крім випадку, коли з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу покладені спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України), що передбачено частиною другою статті 12 Закону.

Так, згідно з положеннями частини другої статті 12 Закону постачання природного газу здійснюється за цінами, що вільно встановлюються між постачальником та споживачем, крім випадків, передбачених цим Законом.

Згідно з абзацом першим частини першої статті 11 Закону з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Статтею 4 Закону визначені основні завдання, компетенція та права НКРЕКП на ринку природного газу, з аналізу яких вбачається, що до повноважень Регулятора не належить встановлення цін на природний газ.

Таким чином, у зв'язку з введенням в дію Закону з 01 жовтня 2015 року НКРЕКП не має повноважень щодо забезпечення проведення цінової політики на ринку природного газу (у частині встановлення цін на природний газ).

Щодо вартості теплової енергії.

Протягом 2020 року із застосуванням НКРЕКП нової системи тарифоутворення з використанням методики формування тарифів на теплову енергію та комунальні послуги за нормативним методом з елементами стимулюючого регулювання було забезпечено можливість для ліцензіатів НКРЕКП, в умовах дії Закону України «Про житлово-комунальні послуги» (далі – Закон про ЖКП), встановити економічно обґрунтовані тарифи на теплову енергію та визначені Законом про ЖКП комунальні послуги за категоріями споживачів шляхом повного перегляду всіх складових структури тарифів, чим було забезпечено виконання заходів у сфері теплопостачання, передбачених Меморандумом про економічну та фінансову політику від 02.06.2020 між Урядом України та Міжнародним валютним фондом.

НКРЕКП протягом 2020 року було забезпечено встановлення економічно обґрунтованих тарифів на теплову енергію та відповідні комунальні послуги ліцензіатам НКРЕКП шляхом повного перегляду всіх складових структури тарифів, сформованих відповідно до вимог Порядку формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, затвердженого постановою НКРЕКП від 25.06.2019 № 1174 (далі – Порядок № 1174).

При встановленні/зміні тарифів на виробництво теплової енергії ліцензіатам, які провадять господарську діяльність з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплових електростанціях чи когенераційних установках, НКРЕКП керується положеннями Методики формування, розрахунку та встановлення тарифів на електричну та (або) теплову енергію, що виробляється на теплоелектроцентралях, теплових електростанціях та когенераційних установках, затвердженої постановою НКРЕКП від 01.07.2017 № 991.

У Полтавській області до 07.07.2021 ліцензіатом НКРЕКП було ПОВІПТГ «ПОЛТАВАТЕПЛОЕНЕРГО», якому встановлено економічно обґрунтовані тарифи на теплову енергію постановою НКРЕКП від 14.01.2020 № 87. При встановленні цих тарифів було враховано витрати на покриття втрат, що виникли внаслідок встановлення Кабінетом Міністрів України ціни на природний газ у строки, що унеможливили вчасне проведення коригування тарифів на теплову енергію (листопад і грудень 2018 року та за період з травня по грудень 2019 року включно (планована дата коригування тарифів на зміну ціни природного газу з урахуванням часткового відшкодування витрат на покриття втрат за листопад – грудень 2018 року за рахунок того, що фактична ціна на природний газ була нижча ніж врахована в діючих на той час тарифах)) та коригування витрат.

Крім того, рівень тарифів для ПОВІПТГ «ПОЛТАВАТЕПЛОЕНЕРГО» переглядався у березні 2020 року у зв'язку зі зміною ціни природного газу.

Унаслідок суттєвих змін виробничої програми підприємства ПОВПТГ «ПОЛТАВАТЕПЛОЕНЕРГО» звернулось до НКРЕКП із заявою, підтвердними документами та протоколом відкритих обговорень (відкритих слухань) щодо встановлення тарифів на теплову енергію та відповідні комунальні послуги за категоріями споживачів відповідно до чинного законодавства. На відкритому засіданні НКРЕКП 30.11.2020 були встановлені постановою НКРЕКП № 2269 тарифи на теплову енергію та відповідні комунальні послуги для споживачів ПОВПТГ «ПОЛТАВАТЕПЛОЕНЕРГО», які на сьогодні є діючими. До діючих тарифів на теплову енергію також включено обігові кошти за рахунок планового прибутку, що не перевищують 2 % від повної планової собівартості теплової енергії (відповідно до вимог Порядку № 1174).

Слід зазначити, що підписаним 09.02.2021 Меморандумом про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері централізованого постачання теплової енергії та постачання гарячої води передбачено виконання дій, зокрема із недопущення застосування до кінцевих споживачів комунальних послуг (населення) підвищених тарифів на послуги з централізованого опалення, постачання теплової енергії та постачання гарячої води в опалювальному періоді 2020/2021 років та забезпечення протягом опалювального періоду 2020/2021 років безперервного надання в населених пунктах України послуг з теплопостачання.

Зазначаємо, що Товариством з обмеженою відповідальністю «Газопостачальна компанія «Нафтогаз Трейдинг» підготовлено трирічний договір на постачання газу для виробників теплової енергії. У межах контракту довгострокова ринкова ціна поширюється лише на обсяг природного газу, який відповідає історичному обсягу споживання об'єктами теплокомуненерго в частині виробництва тепла і гарячої води безпосередньо для потреб населення.

НКРЕКП, дотримуючись положень Закону про НКРЕКП, Закону України «Про теплопостачання» здійснює державне регулювання шляхом встановлення економічно обґрунтованих тарифів, зокрема на виробництво теплової енергії, нормативно-правового регулювання та методологічного забезпечення діяльності ліцензіатів, затвердження інвестиційних програм, організації звітності та обліку за ліцензованими видами діяльності, чим забезпечується створення належних умов для сталого та беззбиткового функціонування ліцензіатів НКРЕКП у сфері теплопостачання, у тому числі протягом опалювального періоду.

Член НКРЕКП

О. Магда